

מודל לוגי ברמת מקבלי השירות - אלימות במשפחה

במודל הלוגי שתי מערכות חיצים:

חיצים אדומים:

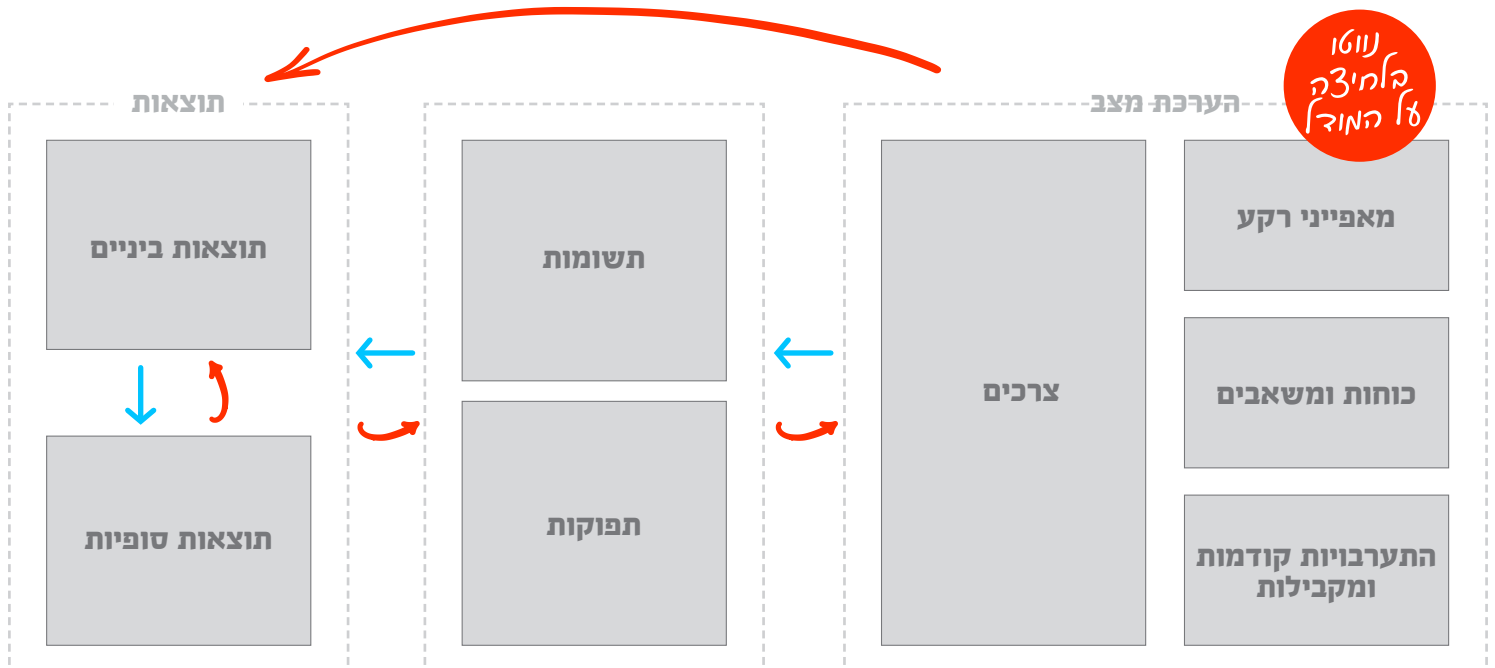
מייצגים את תהליך חקירת תאוריית השינוי לפי החשיבה התוצאתית. מתחילים בזיהוי מקבלי השירות - מי שעבורם ולמענם נועדה ההתערבות. בכלל זה מגדירים את מאפייניהם וכוחותיהם וכן בוחנים התערבויות קודמות ואת מידת הצלחתן אם הוערכו; ממשיכים להגדרת הצרכים. אלו שבמוקד ההתערבות המתוכננת ולצידם אלו שאינם במוקד; מתוכם גוזרים את התוצאות הרצויות ואת אבני הדרך להשגתן (תוצאות ביניים); ורק לאחר מכן בוחרים את התפוקות להשגת התוצאות ומעריכים את עלותן - התשומות.

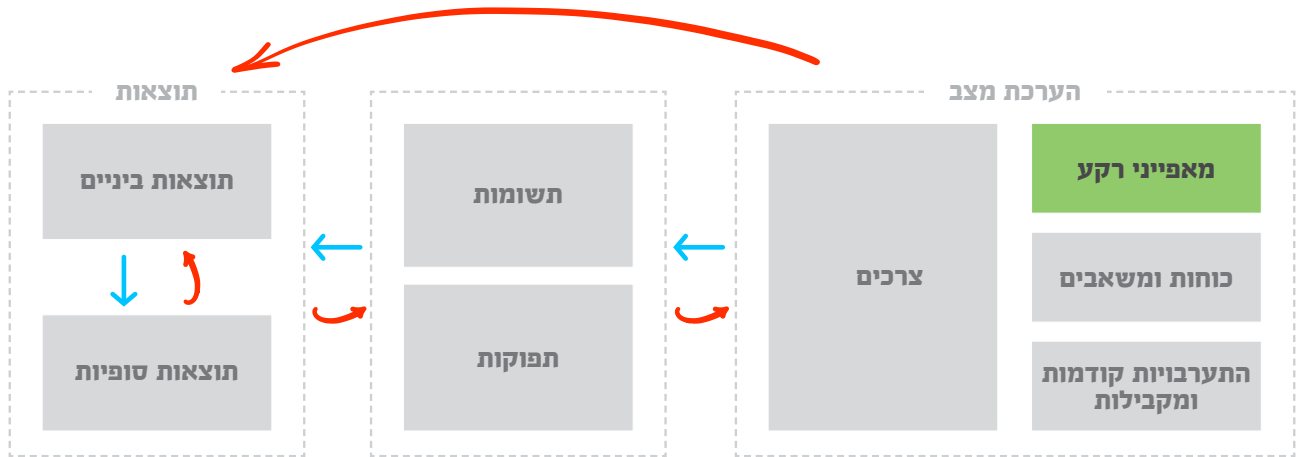
חיצים כחולים:

המהלך הכרונולוגי ליישום תיאוריית השינוי. מערכת מקבלי השירות או הארגון - מאפייניה, כוחותיה וההתערבויות הקודמות, הצרכים, התשומות (המשאבים הנדרשים), התפוקות המתבצעות במסגרת אותם משאבים ושבאמצעותן צפוי שיושגו תוצאות הביניים והתוצאות הסופיות.

מודל לוגי (Logic Model):

כלי עבודה ויזואלי שמסייע לנסח, לחשוף ולהציג תאוריית שינוי ואת רכיביה והקשרים ביניהם. הוא יכול לשמש לייצוג תוכנית התערבות ללקוח בודד, לייצוג "תוכניות סל" מובנות עבור מקבלי שירות שיש להם צרכים משותפים או השייכים לארגון אחד המטפל בהם, וכן בהתייחס לאוכלוסיות יעד רחבות. כמו כן המודל הלוגי יכול לשמש למהלכים ארגוניים ובין-ארגוניים המתוכננים או המתקיימים לצורך שיפור השירות והגברת איכותו.

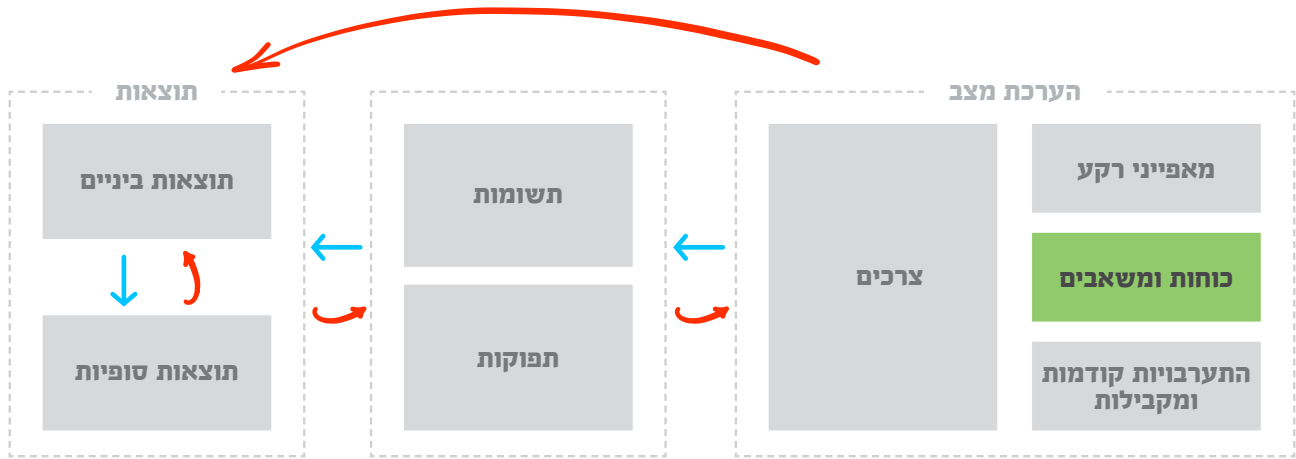

מאפייני רקע

נתונים על אודות הפרט, המשפחה, משתתפי תוכנית או הארגון, שאינם מושא תוכנית ההתערבות והם אינם צפויים להשתנות בעקבותיה, אך יש להם חשיבות בעת תכנון ההתערבות ושיש לבחון את השפעתם על יישום ההתערבות ועל השגת תוצאותיה.

- כוגע/נכגע/אלימות הדדית
- מגדר (גבר, אישה, אחר)
- גיל (שנים)
- מגזר (יהודי, ערבי, דרוזי, בדואי, אחר)
- מוצא/רקע אתני (למשל אתיופיה, רוסיה)
- מאפייני דתיות (חילוני/לא דתי, מסורתי/דתי, דתי מאוד/חרדי, לא חד-משמעי/אחר)
- מצב חברתי-כלכלי (נמוך, בינוני, גבוה)
- עלייה והגירה (עולה/ותיק)
- הרכב משפחתי בבית
- בריאות הנפש (קשיים נפשיים, תחלואה מאובחנת, תחלואה לא מאובחנת)
- פוסט-טראומה
- מוגבלות גופנית, פיזית-בריאותית, חושית, קוגניטיבית, תפקודית (זמנית או קבועה)
- אסירים (לתקופות קצרות, אסירים משוחררים על רקע אלימות כלפי בן/ בת זוג)
- בין-דוריות של אלימות
- היסטוריה של קורבנות
- היסטוריה של עבריינות/תקיפות
- נמצאים בהליך אזרחי (מזונות וקנסות)/רישום פלילי
- מעמד חוקי (תושב, אזרח, חסרי מעמד: תיירים, פליטים, עובדים זרים)
- אזרחות (ישראלית, אחרת, כפולה)
- סטטוס משפחתי (רווק, נשוי/ידועים בציבור/חי בזוגיות, פרוד/גרוש, אלמן)
- אזור מגורים (צפון, דרום, מרכז, ירושלים)
- מאפייני מגורים (עיר, כפר, קיבוץ)
- זהות להט"בית

כוחות ומשאבים

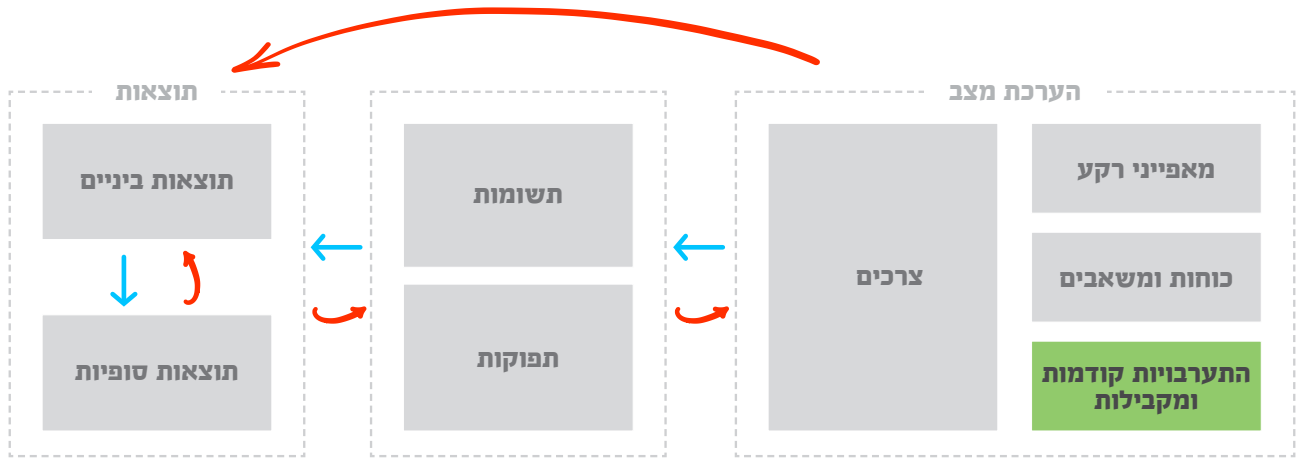
כוחות ומשאבים אישיים, בין-אישיים וסביבתיים קיימים שיש להתחשב בהם בעת תכנון ויישום ההתערבות, לצד כאלה שפיתוחם וחיזוקם הוא חלק מהתוצאות.

רמת לקוח

- מודעות לבעיה (פנייה לטיפול)
- מוטיבציה לשינוי (התמדה בטיפול)
- מערכות תמיכה (משפחה, קהילה)
- הון סימבולי (תרבותי)

רמת ארגון

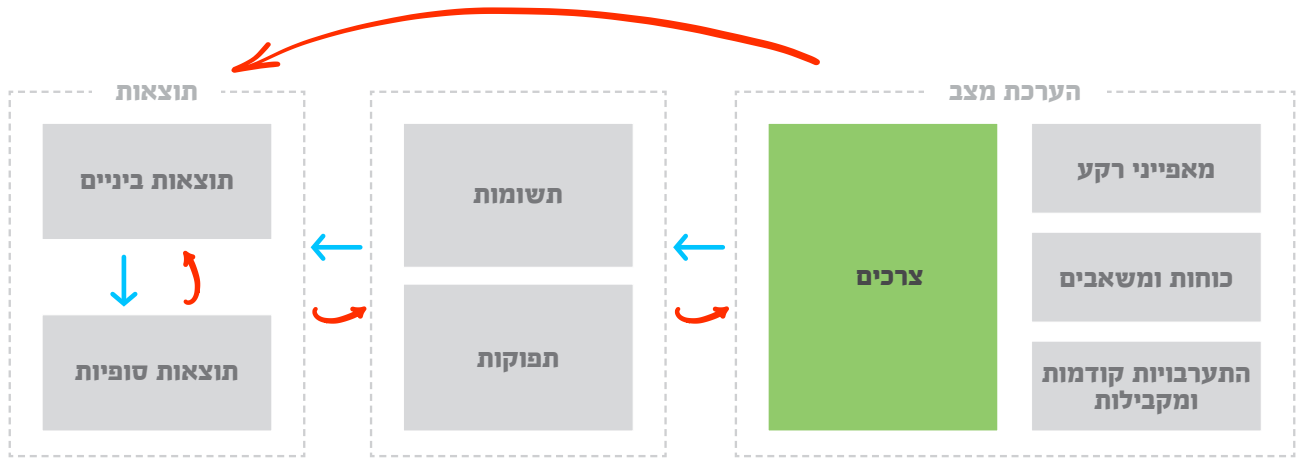
- שותפות בין-משרדית (רווחה, בריאות, חינוך, ביטחון לאומי, כלכלה, חוץ, ביטוח לאומי)
- צוותים רב-מקצועיים

התערבויות קודמות ומקבילות

ניסיונות קודמים ומקבילים לטפל בצרכים או להשיג את התוצאות.

- מוקד 118
- טיפול במחלקה לשירותים לחברתיים ברשות המקומית
- טיפול במשטרה
- טיפול במסגרות רפואיות (בית-חולים/קופות חולים/ טיפת חלב)
- מקלט לנשים נפגעות אלימות
- מרכזי מניעה וטיפול באלמ"ב (מרכזי חירום)
- תוכנית לשיקום תעסוקתי
- דירות מעבר לנשים יוצאות מקלטים
- תוכניות טיפול בפוגעים בשב"ס, רש"א, שמ"מ
- 2 בתים טיפוליים לגברים פוגעים (משרד הרווחה - שמ"מ)
- היחידות למניעת התעללות והזנחה באזרחים ותיקים נופשונים
- מסגרות חינוך וטיפול בבתי ספר (יועצות חינוכיות)
- מסגרות נוצ"ץ (נערים ונערות בסיכון)
- מסגרות חוץ-ביתיות (פנימיות, בתי אבות, הוסטלים, אומנה)
- מסגרות פנאי והעשרה
- התערבות מכוח חוק

צרכים

הבעיות, הדאגות או הקשיים של מקבלי השירות או הארגון, שהם לפי רוב הסיבה לקיום ההתערבות ומוקדיה ומתוכם ייגזרו התוצאות הרצויות. הצרכים ינוסחו במונחים של חסר, ריבוי וקושי, או כמצב בעייתי טעון שינוי. חשוב להבחין בין צרכים שהם במוקד ההתערבות ובין צרכים נוספים של מקבלי השירות או המערך הארגוני.

נפגעים

- נתון להזנחה בתחום הפיזי
- נתון להזנחה בתחום הבריאות הפיזית או הנפשית
- נתון להזנחה בתחום הרגשי, הקוגניטיבי והחברתי

חסמים תפקודיים, אישיים וחברתיים

- קושי בנגישות לשירותים
- קשיים בצריכת שירותים ובמיצוי זכויות
- מצוקה רגשית (עד כדי אובדנות)
- הערכה עצמית ירודה ו/או תפיסת חוללות עצמית נמוכה
- קשיים בהשתלבות בקהילה, דחייה ע"י אחרים ו/או הדרה חברתית
- בדידות ו/או העדר מערכות תמיכה
- חסמים תעסוקתיים מורכבים
- ניתוק ממסגרת לימודית ותעסוקתית
- קשיים במסגרת תעסוקתית (אבטלה/אבטלה כרונית)
- קשיים במסגרת החינוך
- קשיים במסגרת צבאית/שירות לאומי

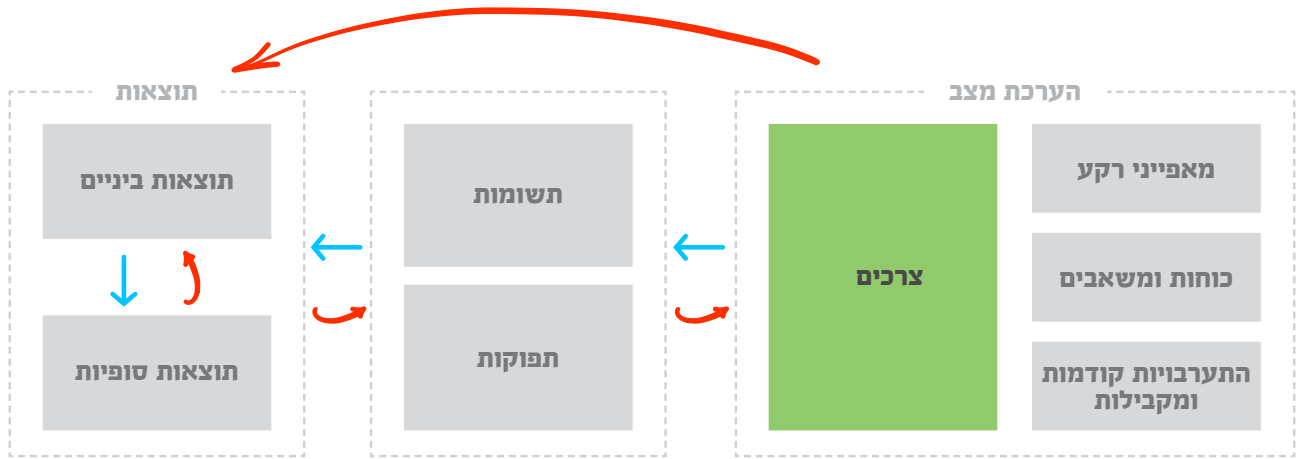
חסמי יסוד ליציאה ממעגל האלימות

- חוסר מוטיבציה לשינוי
- חוסר מודעות לבעיה ולגורמי הסיכון ומחסור באסטרטגיות להתמודדות
- תחושת חשש ואיום
- חשש מפני חשיפה - הימנעות מהגשת תלונה או פנייה לקבלת סיוע
- קושי בקבלת יעוץ וייצוג משפטי (בשל היבטים רגשיים, כלכליים, חוסר הנגשה)
- תלות נפשית
- תלות כלכלית (חשש מפני ירידה ברווחה הכלכלית)
- ייאוש וקושי במתן אמון במערכות המטפלות

היפגעות מאלימות, ניצול והזנחה

- נתון לאלימות פיזית
- נתון לפגיעה מינית
- נתון לפגיעה רגשית או נפשית (כולל בידוד חברתי)
- נתון לפגיעה או לניצול כלכלי
- נתון להטרדה (התנהגות אובססיבית, הטרדות מאיימות)

צרכים

הבעיות, הדאגות או הקשיים של מקבלי השירות או הארגון, שהם לפי רוב הסיבה לקיום ההתערבות ומוקדיה ומתוכם ייגזרו התוצאות הרצויות. הצרכים ינוסחו במונחים של חסר, ריבוי וקושי, או כמצב בעייתי טעון שינוי. חשוב להבחין בין צרכים שהם במוקד ההתערבות ובין צרכים נוספים של מקבלי השירות או המערך הארגוני.

נפגעים

קשיים ביחסים בתוך המשפחה

- קונפליקט בעוצמה גבוהה על רקע פרדה/גירושין
- חוסר יציבות בהרכב משק הבית
- נתק בין ההורים ובין ילדיהם
- חוסר מובחנות (enmeshment) בין ההורים ובין ילדיהם
- נתק בין המשפחה הגרעינית למורחבת
- חוסר מובחנות (enmeshment) בין המשפחה הגרעינית למורחבת

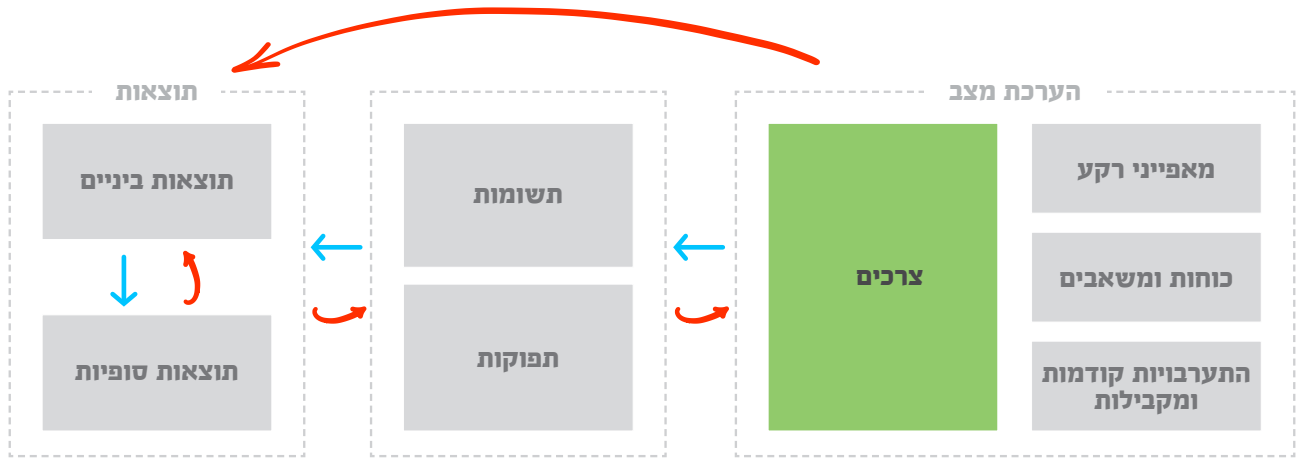
התנהגויות סיכוניות, שוליות חברתית ועבריינות

- התמכרות לחומרים פסיכואקטיביים (סמים או אלכוהול)
- התמכרות להימורים או התמכרות התנהגותית אחרת
- הימצאות במעגל הזנות
- התנהגות מינית מסכנת ומסתכנת
- דרות רחוב
- התנהגות סיכונית אחרת (כולל שוטטות)

עוני והדרה

- עוני רב-מדדי מתמשך
- בעיות דיור
- חוסר בצידוד בסיסי
- אי-ביטחון תזונתי
- קשיים במימון מענים בריאותיים ופיזיים
- קשיים במימון מענים התפתחותיים-חינוכיים של בני המשפחה

צרכים

הבעיות, הדאגות או הקשיים של מקבלי השירות או הארגון, שהם לפי רוב הסיבה לקיום ההתערבות ומוקדיה ומתוכם ייגזרו התוצאות הרצויות. הצרכים ינוסחו במונחים של חסר, ריבוי וקושי, או כמצב בעייתי טעון שינוי. חשוב להבחין בין צרכים שהם במוקד ההתערבות ובין צרכים נוספים של מקבלי השירות או המערך הארגוני.

פוגעים

- הפעלת אלימות נפשית או רגשית
- ניצול כלכלי
- הזנחה בתחום הפיזי
- הזנחה בתחום בריאות פיזית או נפשית
- הזנחה בתחום הרגשי, הקוגניטיבי והחברתי

חסמים תפקודיים, אישיים וחברתיים

- הערכה עצמית ירודה ו/או תפיסת חוללות עצמית נמוכה
- קשיים בהשתלבות בקהילה, דחייה ע"י אחרים ו/או הדרה חברתית
- בדידות ו/או העדר מערכות תמיכה
- חסמים תעסוקתיים מורכבים
- ניתוק ממסגרת לימודית ותעסוקתית (אבטלה/ אבטלה כרונית)
- קשיים במסגרת תעסוקתית
- קשיים במסגרת החינוך
- קשיים במסגרת צבאית/שירות לאומי

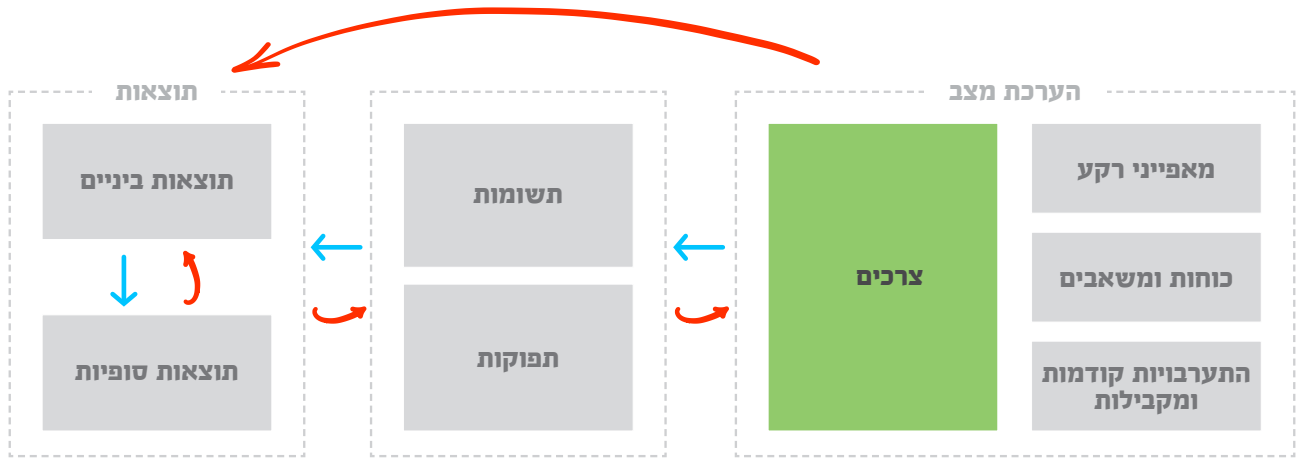
חסמי יסוד ליציאה ממעגל האלימות

- אי-קבלת אחריות על התנהגות אלימה (הכחשת והדחקת דפוסי אלימות)
- חוסר מוטיבציה לשינוי
- חוסר מודעות לגורמי הסיכון ומחסור בכלים להתמודדות
- אי-תחושת חרטה
- עיוותי חשיבה (למשל אין לגברים מה להפסיד, נשים צריכות שישלטו בהן)
- חוסר אמפטיה לקורבן
- חוסר שליטה בכעס ובאלימות
- הימנעות מפנייה לקבלת סיוע
- חוסר התמדה בתוכניות טיפול ושיקום
- ייאוש וקושי במתן אומן במערכות המטפלות
- תלות נפשית של התוקף בקורבן

הפעלת אלימות ניצול והזנחת אחר

- הפעלת אלימות פיזית
- פגיעה מינית

צרכים

הבעיות, הדאגות או הקשיים של מקבלי השירות או הארגון, שהם לפי רוב הסיבה לקיום ההתערבות ומוקדיה ומתוכם ייגזרו התוצאות הרצויות. הצרכים ינוסחו במונחים של חסר, ריבוי וקושי, או כמצב בעייתי טעון שינוי. חשוב להבחין בין צרכים שהם במוקד ההתערבות ובין צרכים נוספים של מקבלי השירות או המערך הארגוני.

פוגעים

קשיים ביחסים בתוך המשפחה

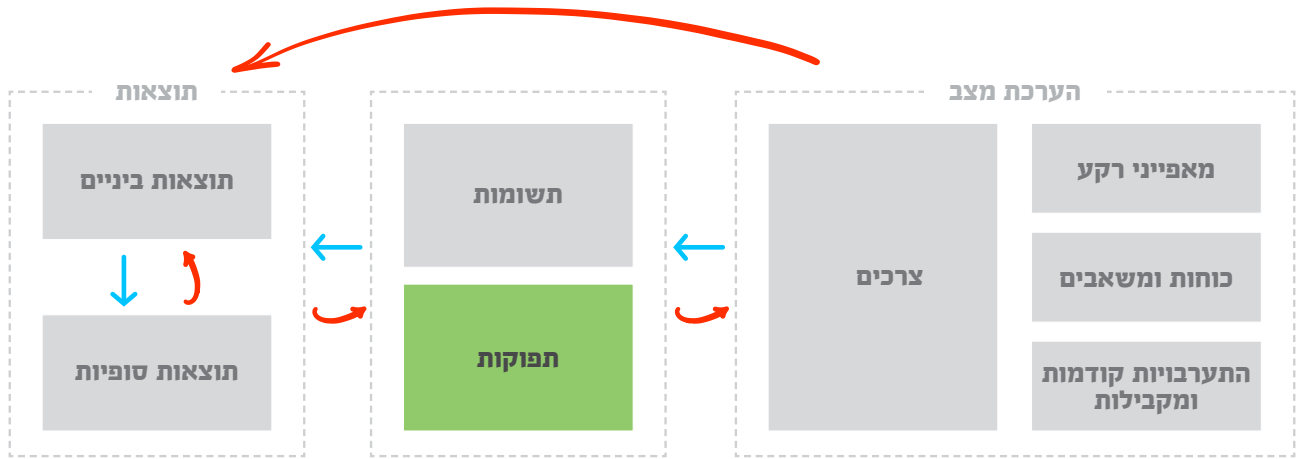
- קונפליקט בעוצמה גבוהה על רקע פרדה/גירושין
- חוסר יציבות בהרכב משק הבית
- קשיים ביחסים שבין בני הזוג
- קשיים בקשר בין ההורים ובין ילדיהם
- קשיים ביחסים בין המשפחה הגרעינית למורחבת
- קשיים ביחסים בין כלל בני המשפחה

התנהגויות סיכוניות, שוליות חברתית ועבריינות

- התנהגות מנוגדת לחוק
- התמכרות לחומרים פסיכואקטיביים (סמים או אלכוהול)
- התמכרות להימורים או התמכרות התנהגותית אחרת

עוני והדרה

- עוני רב-ממדי מתמשך
- בעיות דיור
- חוסר בצידוד בסיסי
- אי-ביטחון תזונתי
- קשיים במימון מענים בריאותיים ופיזיים
- קשיים במימון מענים התפתחותיים-חינוכיים של בני המשפחה

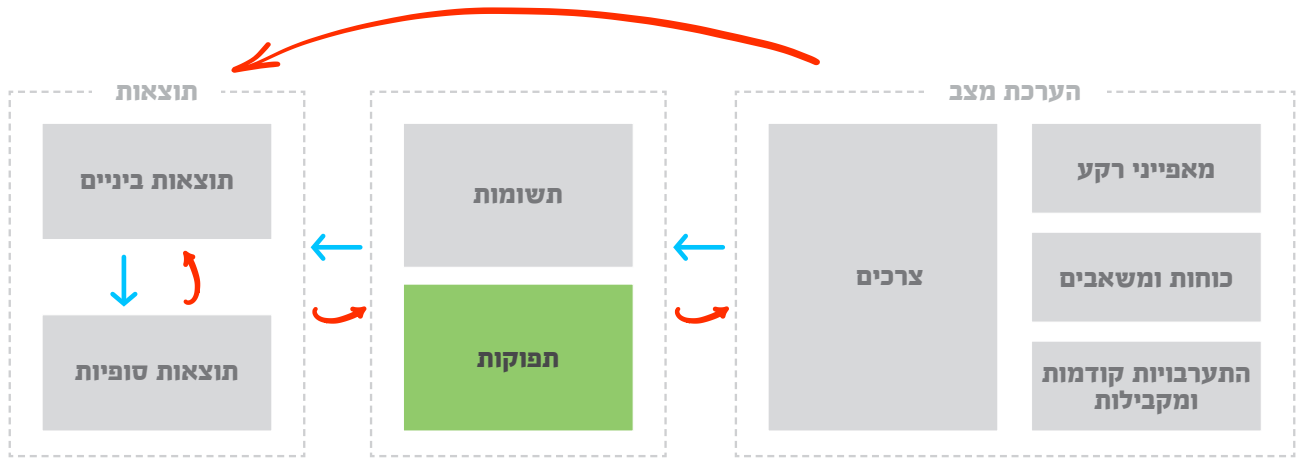
תפוקות

הפעילויות והאסטרטגיות הנכללות בתוכנית ההתערבות ושבאמצעותן פועלים כדי לקדם את השגת התוצאות, ובכלל זאת הסוג, ההיקף והדגשים המקצועיים והאתיים. יש להבחין בין אסטרטגיות התערבות ברמת מקבלי השירות ובין אלו המתקיימות ברובד הארגוני.

נפגעים

- איסוף מידע
- איתור ויישוג
- הערכת מצב
- אבחונים ייעודיים
- בניית תוכנית התערבות
- ניהול התערבות
- גיבוש דוח סוציאלי
- מתן מידע והפניה
- תיווך וליווי
- סנגור ומיצוי זכויות
- השמה במסגרת
- ייעוץ והדרכה
- החזקה ותמיכה
- שיחות טיפוליות פרטניות
- טיפול קבוצתי
- טיפול משפחתי
- טיפול זוגי
- גישור
- התערבות מתוקף סמכות ע"פ חוק (שמירה והגנה, חקירה)
- הכוונה תעסוקתית
- הכשרה חינוכית תעסוקתית
- פעילות פנאי, העשרה והפגה
- סיוע חומרי
- ועדות טיפוליות
- טיפול רפואי
- טיפול פסיכיאטרי
- טיפול ע"י אחות
- טיפול פרה-רפואי (ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת)
- טיפול פסיכולוגי
- טיפול באמנויות/דרמה/מוזיקה/בע"ח
- הוראה/סיוע לימודי
- ייעוץ/ייצוג משפטי
- ייעוץ כלכלי
- עזרה בניהול משק בית
- חניכה אישית
- סיוע לשילוב במסגרת החינוך
- הנגשה: פיזית, תרגום
- עבודה רגישת תרבות
- טיפול גמילה
- ניהול מקרה
- התערבות קהילתית (למשל באמצעות רבנים)

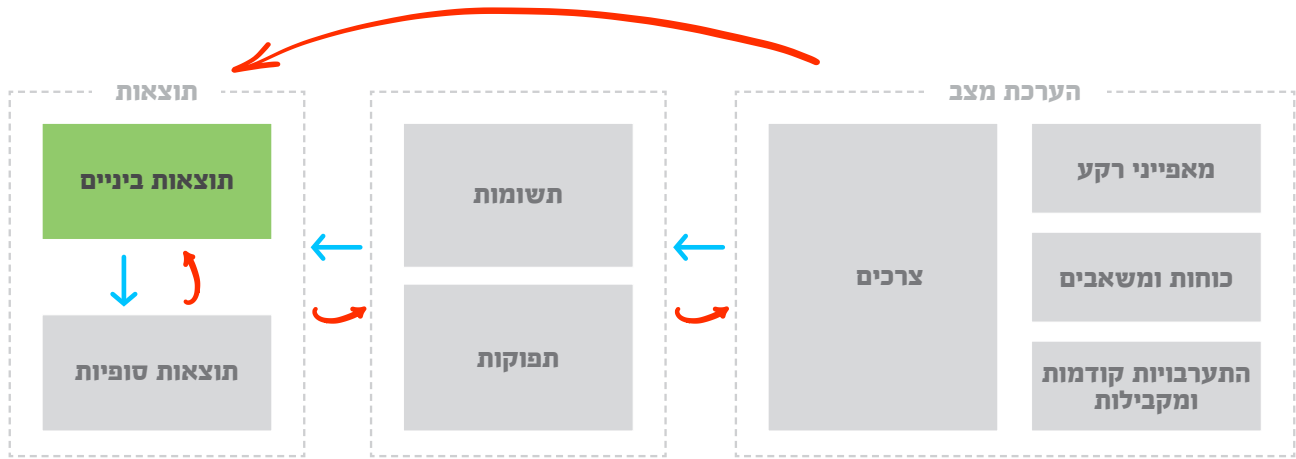

תפוקות

הפעילויות והאסטרטגיות הנכללות בתוכנית ההתערבות ושבאמצעותן פועלים כדי לקדם את השגת התוצאות, ובכלל זאת הסוג, ההיקף והדגשים המקצועיים והאתיים. יש להבחין בין אסטרטגיות התערבות ברמת מקבלי השירות ובין אלו המתקיימות ברובד הארגוני.

פוגעים

- איסוף מידע
- איתור ויישוג
- הערכת מצב
- הערכת מסוכנות
- אבחונים ייעודיים
- בניית תוכנית התערבות
- ניהול התערבות
- גיבוש דוח סוציאלי
- מתן מידע והפניה
- תיווך וליווי
- סנגור ומיצוי זכויות
- ייעוץ והדרכה
- החזקה ותמיכה
- שיחות טיפוליות פרטניות
- טיפול קבוצתי
- טיפול משפחתי
- טיפול זוגי
- גישור
- הכוונה תעסוקתית
- הכשרה חינוכית תעסוקתית
- סיוע חומרי
- ועדות טיפוליות
- טיפול פסיכיאטרי
- טיפול פסיכולוגי
- ייעוץ/ייצוג משפטי
- ייעוץ כלכלי
- הנגשה: פיזית, תרגום
- עבודה רגישת תרבות
- טיפול גמילה
- עבודה מכוח חוק; צו הרחקה
- ניהול מקרה
- התערבות קהילתית (למשל באמצעות רבנים)

תוצאות ביניים

אבני הדרך שהן תנאי הכרחי להשגת התוצאות הסופיות. הן מתייחסות לשינויים הנדרשים בקרב מקבל השירות עצמו ובסביבתו. כאשר אבני הדרך הנדרשות להשגת התוצאות הסופיות הרצויות הן במערכת הארגונית המטפלת, בעובדים או בממשק עם מערכות מקבילות, הן יכוננו "תוצאות ביניים ארגוניות".

נפגעים

חסמים תפקודיים, אישיים וחברתיים

- הכרת השירותים הקהילתיים ומיצוי זכויות
- עיבוד הטראומה והפחתת מצוקה רגשית
- עלייה בהערכה עצמית ובתפיסת חוללות עצמית
- השתלבות מיטבית בקהילה
- חיזוקן של מערכות תמיכה
- השתלבות במסגרות פנאי
- הסרת חסמים תעסוקתיים מורכבים
- השתלבות במסגרת לימודית, תעסוקתית, צבאית או שירות לאומי

התנהגויות סיכוניות, שוליות חברתית ועבריינות

- גמילה מהתמכרויות לסוגיהן (סמים, אלכוהול, הימורים)
- יציאה ממעגל הזנות
- הפסקת התנהגות מינית מסכנת ומסתכנת
- הפסקת דרות רחוב
- הפסקת התנהגות סיכונית אחרת

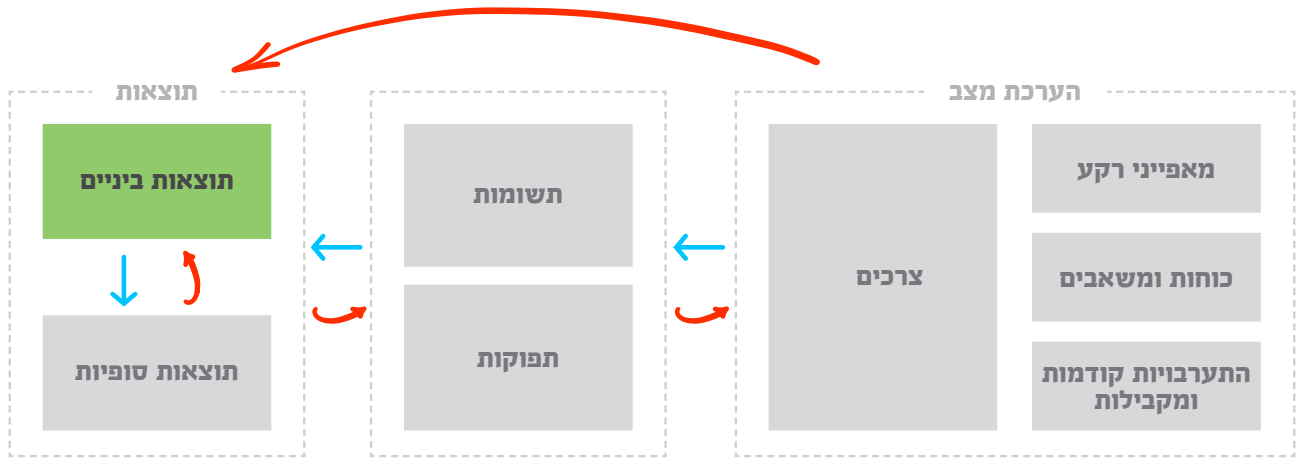
חסמי יסוד ליציאה ממעגל האלימות

- הגברת מוטיבציה לשינוי
- הגברת מודעות לבעיה ולגורמי הסיכון
- הרחבת כלים ומיומנויות למניעה, התמודדות והפסקת האלימות
- הגברת תחושת המוגנות
- הפגת החשש מפני חשיפה - הגברת שיעור תלונות ופניות לקבלת סיוע
- מיצוי זכויות משפטיות

היפגעות מאלימות, ניצול והזנחה

- הגברת המוגנות הפיזית
- הפסקת האלימות לסוגיה (פיזית, מינית, רגשית ונפשית, פגיעה או ניצול כלכלי, התעללות והזנחה לסוגיה)

תוצאות ביניים

אבני הדרך שהן תנאי הכרחי להשגת התוצאות הסופיות. הן מתייחסות לשינויים הנדרשים בקרב מקבל השירות עצמו ובסביבתו. כאשר אבני הדרך הנדרשות להשגת התוצאות הסופיות הרצויות הן במערכת הארגונית המטפלת, בעובדים או בממשק עם מערכות מקבילות, הן יכוננו "תוצאות ביניים ארגוניות".

נפגעים

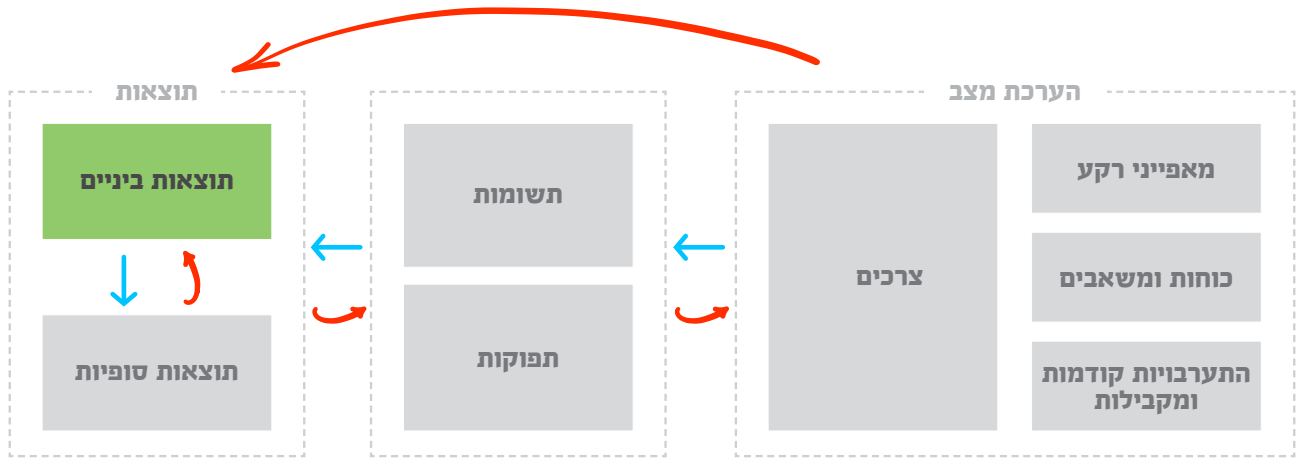
עוני והדרה

- הקלה בעומק וחומרת העוני
- יש דיור קבוע ויציב (פתרונות דיור)
- יש ציוד בסיסי
- יש ביטחון תזונתי
- יש מענים בריאותיים, פיזיים והתפתחותיים-חינוכיים לבני המשפחה
- יש אפשרות לספק צרכים בסיסיים

קשיים ביחסים בתוך המשפחה

- פתרון קונפליקטים בעוצמה גבוהה על רקע פרדה/ גירושין
- יש יציבות בהרכב משק הבית
- פתרון קשיים ביחסים במשפחה (בין בני זוג, בין הורים לילדיהם, בין המשפחה הגרעינית למורחבת, בין כלל בני המשפחה)

תוצאות ביניים

אבני הדרך שהן תנאי הכרחי להשגת התוצאות הסופיות. הן מתייחסות לשינויים הנדרשים בקרב מקבלי השירות עצמו ובסביבתו. כאשר אבני הדרך הנדרשות להשגת התוצאות הסופיות הרצויות הן במערכת הארגונית המטפלת, בעובדים או בממשק עם מערכות מקבילות, הן יכונן "תוצאות ביניים ארגוניות".

פוגעים

הפעלת אלימות ניצול והזנחת אחר

- הפסקת האלימות לסוגיה (פיזית, מינית, רגשית ונפשית, פגיעה או ניצול כלכלי, התעללות והזנחה לסוגיה)

חסמים תפקודיים, אישיים וחברתיים

- עלייה בהערכה עצמית ובתפיסת חוללות עצמית
- השתלבות מיטבית בקהילה
- חיזוקן של מערכות תמיכה
- השתלבות במסגרות פנאי
- הסרת חסמים תעסוקתיים מורכבים
- השתלבות במסגרת לימודית, תעסוקתית, צבאית או שירות לאומי

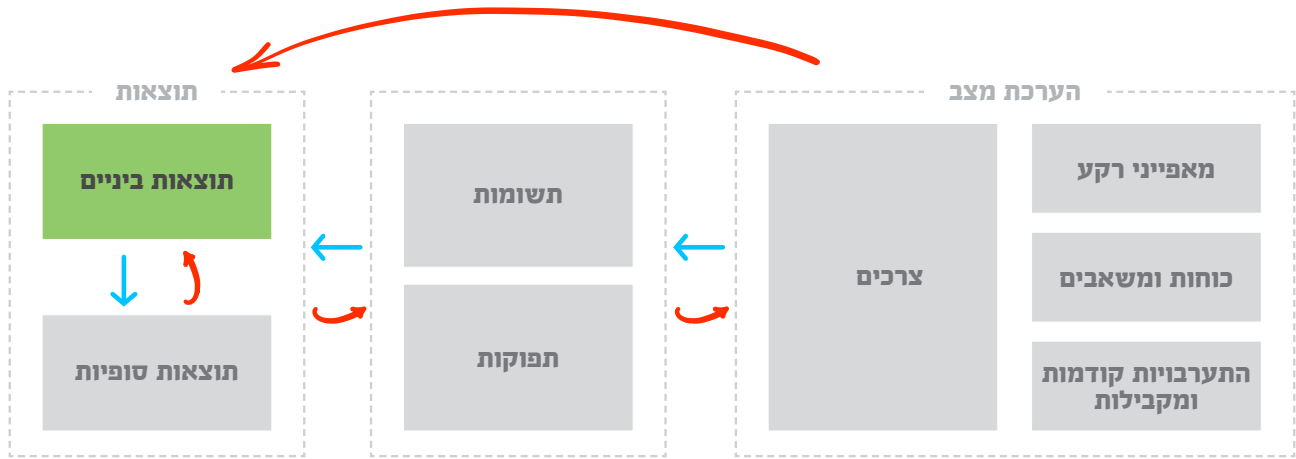
התנהגויות סיכוניות, שוליות חברתית ועבריינות

- הפסקת התנהגות מנוגדת לחוק
- גמילה מהתמכרויות לסוגיהן (סמים, אלכוהול, הימורים)

חסמי יסוד ליציאה ממעגל האלימות

- קבלת אחריות על התנהגות אלימה
- הגברת מוטיבציה לשינוי
- הגברת מודעות לבעיה ולגורמי הסיכון ויישום כלים להתמודדות (מתן כלים אדפטיביים להתנהגות לא אלימה)
- הגברת תחושת חרטה
- הפחתת עיוותי חשיבה
- הגברת אמפטיה לקורבן
- הגברת שליטה בכעס ובאלימות
- הגברת שיעור פניות לקבלת סיוע
- התמדה בתוכניות טיפול ושיקום
- הגברת אמון במערכות המטפלות
- חיזוק מערכות התמיכה של התוקף

תוצאות ביניים

אבני הדרך שהן תנאי הכרחי להשגת התוצאות הסופיות. הן מתייחסות לשינויים הנדרשים בקרב מקבל השירות עצמו ובסביבתו. כאשר אבני הדרך הנדרשות להשגת התוצאות הסופיות הרצויות הן במערכת הארגונית המטפלת, בעובדים או בממשק עם מערכות מקבילות, הן יכוננו "תוצאות ביניים ארגוניות".

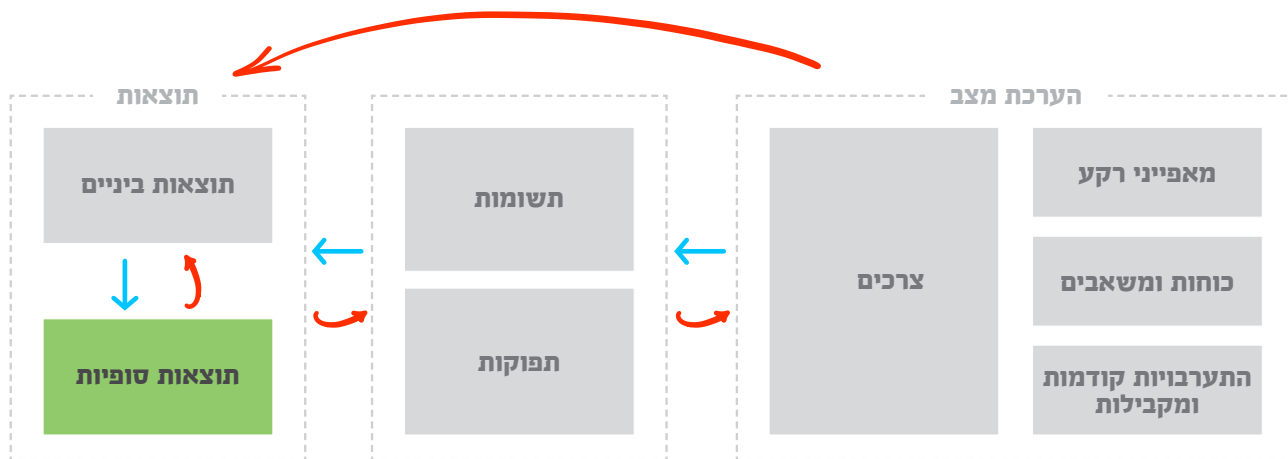
פוגעים

עוני והדרה

- הקלה בעומק וחומרת העוני
- יש דיור קבוע ויציב (פתרונות דיור)
- יש ציוד בסיסי
- יש ביטחון תזונתי
- יש מענים בריאותיים, פיזיים והתפתחותיים – חינוכיים לבני המשפחה
- יש אפשרות לספק צרכים בסיסיים

קשיים ביחסים בתוך המשפחה

- פתרון קונפליקטים בעוצמה גבוהה על רקע פרדה/ גירושין
- יש יציבות בהרכב משק הבית
- פתרון קשיים ביחסים במשפחה (בין בני זוג, בין הורים לילדיהם, בין המשפחה הגרעינית למורחבת, בין כלל בני המשפחה)

תוצאות סופיות

השינויים שההתערבות מנסה לקדם ושלשם נועדה. לרוב הם תמונת ראי של הצרכים שבמוקד והם מגדירים את מהות השינוי ואת מגמתו.

- יציאה ממעגל האלימות לסוגיה (פיזית, מינית, רגשית ונפשית, פגיעה או ניצול כלכלי, התעללות והזנחה לסוגיה)